

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İstanbul ili oda/borsa ortak meclis toplantısına katıldı.

TOBB BAŞKANI M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU:

"Türkiye'de Çifte Çıpanın Tam Zamanı"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, küresel finans kriziyle ilgili olarak, "Benim borcum, harcım yok, bu iş beni ilgilendirmez, demeyin. Bu iş, domino taşı gibidir. Biri devrilmeye başladı mı diğerini de tetikler" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO), İstanbul Ticaret Odası (İTO), Deniz Ticaret Odası (İMEAK) ve İstanbul Ticaret Borsası'nın (İTB) ilk kez ortak olarak yaptıkları meclis toplantısına katılan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Dünyadaki Finansal Kriz ve Türkiye'ye Etkileri" başlıklı bir sunum yaptı.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, sunumunda küresel finansal krizinin çıkış nedenine değinerek Türkiye'de yatırım bankası olmadığını, ABD'de şu anda mevduat toplayan bankacılıkta hiçbir problem bulunmadığını vurguladı. Finansal kitle imha silahı olarak adlandırılan (düşük kaliteli krediler) kredilerin hızla büyüdüğüne işaret eden Hisarcıklıoğlu, yatırım bankalarının daha fazla kredi vermek için mevcut kredilerini satarak menkul kıymetleştirdiklerini belirtti.

OLMAYAN ZENGİNLİK KRİZİ BAŞLATTI

2000 yılında 500 milyar dolar olan hedge fonların geçen yıl iki trilyon dolara, yirmi trilyon dolar olan türev ürünlerin ise 120 trilyon dolara yükseldiğini, küresel ekonominin büyüklüğünün ise 60 trilyon dolar olduğunu vurgulayan Hisarcıklıoğlu, ABD'deki finansal krizi örnekleyerek anlattı:

"Bir evin değeri 100 bin dolardı. Yirmi bin dolar peşin, seksen bin dolar mortgage alındı. 2004'te ikinci bir ekspertiz geldi. Evin değeri 150 bin dolara çıktı. İkinci ipotek ile bankadan elli bin dolar kredi alınarak, otomobil yenilendi. 2005'te yeniden ekspertiz geldi ve evin değeri 180 bin dolar oldu. Yeni bir ipotekle bu kez evin mobilyaları yenilendi. 2007'de aynı mahallede, aynı ev 180 bin dolara satılamayınca balon patladı. Seksen bin dolar ipoteğe girenler paralarını ödeyemedi. Bankacılar alacaklarını tahsil edemeyince mali sistem durdu. Olmayan bir paraydı. Olmayan bir zenginliği ortaya çıkarttık. Bunun sıkıntısını bütün dünya yaşıyor. Bir atasözü var, tam ona benziyor. Aç doyar, aç gözlü doymaz" diye konuştu.

Finansal kriz nedeniyle batan ve aktif büyüklüğü 600 milyar dolar olan Lehman Brothers'in, GSMH büyüklüğü 660 milyar dolar olan Türkiye ekonomisine eşdeğer bulunduğunu ifade eden Hisarcıklıoğlu, finans kesiminde oluşan zararın 700-800 milyar dolar olduğunun tahmin edildiğini, beklenen toplam zararın en iyimser rakamlarla 1,2 trilyon dolar, en kötümser rakamlarla da iki trilyon dolar olduğunu belirtti.

700 MİLYAR DOLARLIK PAKET ÇÖZÜM OLMAYACAK

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, artık dünyada düşük faiz ve yüksek likidite döneminin sonuna gelindiğini, likidite ve kredi daralmasının ortaya çıktığını belirterek, bütün dünyada beklenen hadisenin büyümenin düşmesi olduğunu, ABD'nin 2001'deki durumumuza yeni geldiğini, artık serbest piyasa ekonomisinin bittiğini, bunun kurallı piyasa ekonomisi dönemine dönüştüğünü söyledi. Bush yönetiminin krizden çıkış için öngördüğü 700 milyon dolarlık paketin ABD'de kamu borcunu artıracağı ve bütçe açığı yaratacağına dikkat çekti.

Hisarcıklıoğlu, Türkiye için riski azaltan faktörlere bakıldığında, 2001 ekonomik krizinin kendilerine çok şey öğrettiğini ifade ederek, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın mali disipline sahip çıkacaklarını ifade ettiğini anımsatıp, hükümetin mali disiplini sonuna kadar koruyacağını söylemiş olmasının, kamunun üzerindeki riski azaltan bir unsur olduğuna işaret etti.

"KRİZ BENİ ETKİLEMEZ" DEMEYİN...

Riski artıran faktörlere de değinen Hisarcıklıoğlu, reel sektörün yurt dışı borcunun yüksek olduğunu ve bunun artmaya devam ettiğini belirterek, "Şimdi kement sizin boynunuzda. Haberiniz olsun. Artık düşük faizli kredi bulabilmek mümkün değil. 'Benim borcum, harcım yok. Bu iş beni ilgilendirmez' demeyin. Bu iş domino taşı gibidir. Biri devrilmeye başladı mı diğerini de tetikler" açıklamasını yaptı.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, yükselen cari açık ve bozulan finansman kalitesine dikkat çekerek, 2007'de 38 milyar dolar olan cari açığın 2008'in sekizinci ayından 47 milyar dolara çıktığını vurguladı. Hisarcıklıoğlu, "Cari dengede ciddi bir bozulma var" diyerek cari açığın finansmanına yönelik şu açıklamayı yaptı:

"Geçen yıl 22 milyar dolar olan doğrudan yabancı sermaye bu yıl 17 milyar dolara düştü. Üç milyar dolar olan portföy yatırımları azaldı. Beş milyar dolarlık bir düşüş var. Banka kredileri geçen yıl altı milyar dolardı, bu yıl yedi milyar dolar. Reel sektörün aldığı krediler 26 milyar dolardan, 31 milyar dolara çıktı. Hisarcıklıoğlu, kişilerin servetlerindeki artış gelirlerindeki artışa paralel değilse, servetler gelirden fazla artıyorsa, bunun sistemde bir bozulma olduğunun göstergesi olduğunu vurguladı.

İçerde yaşanan kavgalardan ve bozulan huzurdan dolayı ekonominin bereketini kaybettiğini söyleyen Hisarcıklıoğlu, sektörlerde ikili bir yapının oluştuğunu, kazanan ve

kaybedenler olduğunu ifade ederek "Güneş girmeyen eve hastalık girer. Büyüme olmayan ekonomide ise işsizlik, yoksulluk, huzursuzluk ve kavga olur. Onun için büyümeye endekslenmemiz lazım" diye konuştu.

Yükselen piyasa ekonomilerindeki büyüme oranlarına da değinen Hisarcıklıoğlu, Türkiye'de büyüme oranlarının AB ülkeleriyle karşılaştırılmasının yanlış olduğunu ifade ederek "Avrupa'da kişi başına düşen milli gelir 30 bin dolarda. Onların yüzde 1,5 büyümesi, bizim 4,5 büyümemize eş değer" dedi. Hisarcıklıoğlu, Türkiye'yi Çin, Hindistan, Endonezya, Malezya, Kore, Arjantin ve Brezilya gibi gelişmekte olan ekonomilerle karşılaştırmak gerektiğini vurguladı.

VERGİDE ÇÖZÜLEMEYEN TABLO

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye'de vergi gelirine yönelik 2008'in ilk sekiz ayında geçen yılın aynı dönemine kıyasla gelir vergisinde yüzde 18, kurumlar vergisinde ise yüzde 28 artış sağlandığını belirtti. Dahilde alınan KDV'nin yüzde yedi arttığını, bunun dikkat çekici olduğunu, enflasyonun altında kaldığını ve burayı çözemediğini belirten Hisarcıklıoğlu, 2003-2008 arasında asgari ücret, doğal gaz ve elektrik fiyatlarının arttığını, buna karşın dolar kurunda yüzde on yedi azalma olduğunu söyledi.

Çifte çıpanın zamanı olduğunu, artık Türkiye'de iki çıpayı ortaya koymak gerektiğini ifade eden Hisarcıklıoğlu, "Bunlardan biri güçlü ekonomi, diğeri güçlü demokrasidir. İkisi birbirinin vazgeçilmezi. İkisi birbirine tercih edilemez. İkisi birbirinin eş değeri. Kayıt dışı ekonomi bitmeden güçlü demokrasiyi yakalamamız mümkün değil. İğneyi hem bize hem kamuya batırmamız lazım. Hesap veremeyen hesap soramaz. Hesap sormak için hep beraber kayıt dışı belasını bitirmek durumundayız. Defterdarlıktan veya Gelir İdaresinden 'getir defteri' dediği zaman rahatlıkla, göğsünü gererek defterini götürebilecek kimse var mıdır? Yok. Aman biz bunu sakın üzerimize alınmayalım. Bu, sadece bizim belamız değil, Türkiye'nin tamamının belası."

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, huzur olmadan ticaretin, ticaretin olmadığı yerde de zenginliğin olmadığını savunarak, "Huzurumuzu kaçırdık. Biz artık huzur istiyoruz. Huzur olmazsa yatı-

rım olmaz. Ancak huzur ortamında istihdam sağlanır, ticaret gelişir" dedi.

İSO YÖNETİM KURULU BAŞKANI TANIL KÜÇÜK

"SİYESETTEN SIYRILIP EKONOMİYE DÖNMELİ"

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Tanıl Küçük, Türkiye'nin, siyasetin toz dumanından bir an önce sıyrılması, süratle ekonomiye odaklanması gerektiğini belirtti.

Küçük, ABD finansal piyasalarının 1930'lardan sonra en ağır krizini yaşadığını ifade ederek, dünya ekonomisinin "lokomotifi" konumundaki ABD ekonomisinde yaşanan krizden Türkiye ekonomisinin de bir şekilde etkilenebileceğini söyledi.

Özellikle krizin Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı olan AB ülkelerine sıçramasının, muhtemel olumsuz etkileri daha yakından hissetmelerine yol açabileceğini belirten Küçük, Türkiye'de avantajların yanı sıra, yüksek cari açık başta olmak üzere ciddi kırılganlıklar bulunduğuna da değindi.

Reel sektörün yabancı para cinsinden borçlarının yüksekliğinin bir diğer önemli risk olduğunu vurgulayan Küçük, büyümenin giderek yavaşladığını, tüketim ve yatırım eğiliminde ciddi düşüşler olduğunu, sanayi sektöründe üretim artışının geçen yılın gerisinde kaldığını söyledi.

Küçük, küresel piyasalardaki krizin geçen yaz patlak verdiğini, dalga dalga devam edeceğinin belli olduğunu, ancak Türkiye'nin zamanı yeteri kadar iyi değerlendiremediğini savunarak, Türkiye'nin, siyasetin toz dumanından bir an önce sıyrılması, süratle ekonomiye odaklanması gerektiğini vurguladı. Küçük, "Daha önce 'tehlike kapıda' ifadesini kullanmıştık. Tehlike artık adeta evin içindedir. Karşımızda ciddi bir tehdit var. Kriz aynı zamanda fırsat demektir" diyerek, Türkiye'nin, süratle alacağı akılcı önlemlerle güçlü yönlerini öne çıkarıp zayıf yönlerindeki sorunları iyi yöneterek krizi fırsata dönüştürmeyi başarabilmesi gerektiğini belirtti. Küçük, "Bunu başarmanın en önemli şartı, dikkatlerin ekonomide olmasıdır. Ekonomi yönetiminde bütünlüğün, koordinasyonun sağlanmasıdır" dedi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Küçük, hükümet ve ekonomi yönetiminin bu anlamda tarihi bir sorumluluğa sahip olduğunu savundu.

İTO YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT YALÇINTAŞ

"BAHAR BİTTİ, KIŞA GİRDİK"

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Yönetim Kurulu Başkanı Murat Yalçıntaş da, Fatih Sultan Mehmet'in, İstanbul'u fethettikten sonra yayınladığı ilk fermanda, "şehrin dâhilinde çarşılar, hanlar, dükkânlar, hamamlar, haneler ve camiler" yapılmasını emrettiğini hatırlatarak, bunun üzerine üç kapalı çarşı yapıldığını, İstanbul'un, fetihten sonra ticaretin canlandırıldığı, yaygınlaştırıldığı, esnafın ve üreticinin desteklendiği bir şehir olduğunu vurguladı. Yalçıntaş, "Bu örnekler, İstanbul için bizim de neler yapmamız gerektiğini ortaya koymaktadır. 550 yıl önce ortaya konan vizyonu bugün biz çok daha ileriye taşımak ve gerçekleştirmek durumundayız" dedi.

İstanbul'da her zaman tüccar, esnaf ve üreticinin desteklendiğini ifade eden Yalçıntaş, İstanbul'a, ekonomiye, ticarete ve Türkiye'ye hizmet etmenin sıkıntıları ve manileri olacağını, bunları hep birlikte ortak akılla, birleşik güçleriyle aşıp çözüme kavuşturacaklarını söyledi. Deniz Ticaret Odası (DTO) Yönetim Kurulu Başkanı Metin Kalkavan ise, çok ciddi bir duraksamayla karşı karşıya bulunduklarını belirterek, "Son 15 gündür dünya piyasalarında yaşanan hadise de arkamızdan geldi. Biz de konvoya katıldık. Bizim için bahar bitti, kışa girdik" şeklinde konuştu.

İstanbul Ticaret Borsası (İTB)Yönetim Kurulu Başkanı Nejat Ekrem Basmacı da, bu ayın 30'unda 89 yaşına gireceğini söyledi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Murat Yalçıntaş, İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Tanıl Küçük, İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Nejat Ekrem Basmacı ve İMEAK Deniz Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Metin Kalkavan.